

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З БАТЬКАМИ УЧНІВ

Схарактеризовано особливості професійної підготовки майбутніх учителів до педагогічної взаємодії. Проаналізовані поняття, які широко використовуються у психолого-педагогічній літературі, а саме: взаємозв'язок, взаємовідносини, вплив, педагогічне спілкування. Підготовку вчителя початкової школи до педагогічної взаємодії з батьками молодших школярів розглядають як підсистему цілісної системи професійної підготовки вчителя початкової школи. Особливе значення для професійного становлення майбутніх вчителів початкової школи має вирішення педагогічних задач та ситуації.

Ключові слова: педагогічна взаємодія; навчально-виховне середовище; професійна підготовка; case-study метод.

Актуальність проблеми. Процес підготовки вчителя початкової школи до роботи з батьками молодших школярів потребує визначення, наукового обґрунтування психолого-педагогічних умов, що впливають на підвищення ефективності виховного процесу в сім'ї і школі з виховання культури взаємин батьків і дітей молодшого шкільного віку.

Умови – це багатопланова і змістовна дефініція, суть якої складають обставини, від яких залежить характер міжособистісних взаємин, зокрема між педагогами, батьками, учнями. З одного боку, умови акумулюють у собі вимоги широкого плану – соціальне замовлення суспільства, особливості соціально економічної та соціокультурної ситуації. З другого, умови мають враховувати внутрішньо-впливові чинники в процесі взаємодії суб'єктів педагогічної діяльності, специфіку психолого-педагогічної ситуації, певне соціальне середовище.

Постановка проблеми. За сприятливих педагогічних умов забезпечується ефективна професійна підготовка вчителя початкової школи до педагогічної взаємодії з батьками учнів. З огляду на зміни, що відбуваються в сучасній сім'ї, початковій школі, у ставленні суспільства до проблем дитинства та системи педагогічної освіти, підготовка вчителя до роботи з батьками повинна враховувати принципи діяльнісного (О. Леонт'єв, О. Бодальов) і соціокультурного підходів до навчання (І. Зязюн), включати систему цілеспрямованої упорядкованої сукупності методів і засобів організації навчального процесу (С. Гончаренко, О. Савченко, С. Сисоєва), ґрунтуватися на цілісному підході до організації педагогічного процесу у навчальних закладах (В. Кравець, В. Семиченко). Існують різні погляди щодо вдосконалення професійної підготовки вчителя.

Аналіз наукових досліджень. На думку В. Кравця, В. Семиченко, В. Сластьоніна, формування гармонійної особистості можливе лише в цілісному навча-

льно-виховному процесі. Саме тому вирішити завдання, поставлені суспільством перед школою, зможе вчитель, у якого розвинене системне бачення педагогічного процесу як цілісного явища та сформована готовність до його реалізації.

Л. Рувінський вважає, що формування особистості вчителя повинно ґрунтуватися на теорії діяльності. Тож особливості професійної підготовки вчителя початкової школи мають спрямовуватися на формування необхідних для цієї діяльності вмінь: проєктувальних, адаптаційних, організаторських, мотиваційних, комунікативних, гностичних, конструктивних.

У професійній підготовці вчителя, на думку І. Зязюна, важливу роль відіграє гуманітарна культура, оволодіння якою спонукає до осмислення філософських, моральних основ педагогічної діяльності, що дає змогу моделювати тип особистості педагога відповідно до ціннісних орієнтацій суспільства. Тому основним засобом реалізації культурологічного підходу є гуманізація змісту початкової освіти.

Актуальним є застосування особистісно орієнтованого підходу (І. Бех, В. Кан-Калик, І. Колеснікова), коли оволодіння професією вчителя, педагогічною майстерністю [9; 10; 11; 12; 13; 14], підвищення кваліфікації здійснюється на індивідуально-особистісному рівні.

Згідно з позицією теорії соціалізації особистості, вчитель має бути професійно підготовленим до передачі позитивного соціального досвіду людства оптимальними способами.

Підготовку вчителя початкової школи до педагогічної взаємодії з батьками молодших школярів розглядають як підсистему цілісної системи професійної підготовки вчителя початкової школи, оскільки вона відповідає таким характеристикам педагогічної системи, як динамічність, постійний розвиток, упорядкований характер змін, структурованість та взаємодія з іншими системами.

Так, у педагогічній системі процес навчання та виховання здійснюється в умовах видозміни педагогічних цілей та виникнення нових завдань у галузі навчання і виховання в процесі розвитку суспільства й постійного оновлення змісту освіти, на основі якого формується зміст навчальних предметів, а також в умовах удосконалення старих і створення нових форм і методів навчання та виховання, а також постійного оновлення контингенту учнів і педагогічних кадрів [4].

Завдяки суспільному, соціальному та науково-технічному прогресу педагогічні системи вдосконалюються, розвиваються в структурному, функціональному та історичному аспектах за певною логікою. Зміни, які в них відбуваються, мають упорядкований характер і відповідають цілям виховання, освіти та навчання молодого покоління та дорослих людей [5].

У нашому дослідженні ми вживаємо поняття «педагогічна система», структурні та функціональні компоненти якої досліджені Н. Кузьміною з позиції загальної теорії систем [1, с. 48]. Виділяємо такі структурні компоненти підготовки вчителя початкової школи до педагогічної взаємодії з батьками: цілі, навчальна інформація, засоби педагогічної комунікації, суб'єкти педагогічної діяльності.

Функціонування педагогічної системи підпорядковується цілям саморозвитку вчителя, готовності до роботи з батьками, змісту навчально-виховної інформації, способам педагогічної комунікації. Учитель є для батьків не лише основним носієм знань щодо цілей, змісту навчально-виховної інформації, засобів взаємодії, власної діяльності. Він – помічник у відкритті нових знань і забезпеченні нерозривності культури поколінь через організацію передачі позитивного соціального і педагогічного досвіду.

У нашому дослідженні було зосереджено увагу на вивченні системоутворювальних зв'язків – різних типів взаємодій «вчитель – батьки» та «вчитель – учні», які концентрують у собі педагогічну, дослідницьку, комунікативну, організаторську функції учителя початкової школи.

У загальному розумінні взаємодію можна розглядати як «організацію спільних дій індивідів, груп та організацій, що дають їм змогу реалізувати спільну для них роботу» [3]. Структуру взаємодії становлять: 1) суб'єкти взаємодії; 2) взаємний зв'язок; 3) взаємовплив суб'єктів взаємодії; 4) взаємні зміни суб'єктів спілкування.

Взаємодія є систематичним стійким виконанням дій, на які реагуватиме партнер. Діями визначаються дійовий суб'єкт, об'єкт дії чи суб'єкт, на який спрямовано вплив; засоби дії; методи дії чи способи використання засобів впливу; реакція індивіда, на якого впливають, або результат дії.

Взаємодію «вчитель – батьки» як процес характеризують взаємини, спільна діяльність, інформаційний зв'язок, взаємовплив, взаєморозуміння. Індивідуально-типологічною основою взаємодії «вчитель – батьки» є стиль їхнього спілкування, в якому виражені комунікативні особливості, характер стосунків, психологічна індивідуальність кожного [7].

У взаємодії «вчитель – батьки» розрізняють такі стилі спілкування: творчо-продуктивний, дружній,

дистанційний, авторитарний, заграваючий, діловий, вимогливий, позиційний. Стилi спілкування впливають на взаємини вчителя з батьками і поділяються на емоційно-позитивні (солідарність, схвалення, послаблення напруження); ділові (пропозиція, прохання висловити думку, прохання надати інформацію, прохання звернутися) та емоційно-ділові (відхилення, напруження, антагонізм) [7].

Особливою формою інформаційного обміну вчителя з батьками є взаємовідображення один одного в процесі спілкування, що має назву «соціальна перцепція». Цей термін уперше запровадив Д. Брунер для позначення соціальної зумовленості пізнавальних процесів. У соціальній психології соціальною перцепцією пізніше почали називати процеси сприйняття соціальних об'єктів – окремих індивідів, соціальних груп чи великих соціальних спільнот.

Ефективність професійно-педагогічного спілкування вчителя початкової школи з батьками молодших школярів залежить від: 1) рівня сформованості його комунікативної культури, наявності в соціально-психологічній структурі рефлексії – здатності усвідомлювати свої внутрішні психічні стани та сприймання себе іншою людиною; 2) емпатії – здатності співпереживати та співчувати іншій людині; 3) динамізму – здатності до ініційованого й гнучкого впливу на партнера; 4) по спілкуванню; 5) емоційної стійкості – здатності володіти собою [7].

Для побудови педагогічної взаємодії з батьками учнів на високому професійному рівні вчитель початкової школи повинен чітко уявляти структуру спілкування. Ми виділяємо чотири етапи комунікації, які становлять структуру педагогічної взаємодії.

На першому (прогностичному) етапі (моделювання) – педагог закладає контури майбутньої взаємодії, планує і прогнозує зміст, структуру та засоби спілкування, визначає мету взаємодії, аналізує стан співрозмовника та ситуацію, планує можливі способи та тональність комунікації, прогнозує сприймання співрозмовником змісту взаємодії.

Початковий етап спілкування має на меті налагодження емоційного й ділового контакту в педагогічній взаємодії. В. Кан-Калік називає цей етап «комунікативною атакою». На початковому етапі ініціативу виявляє вчитель, що дає йому змогу керувати спілкуванням. Важливе значення для вчителя початкової школи має оволодіння технікою швидкої взаємодії зі співрозмовником та висунування ініціативи, яку передасть співрозмовникові на наступному етапі спілкування.

Керування спілкуванням з боку вчителя розглядається як свідомо й цілеспрямована організація взаємодії з коригуванням процесу спілкування відповідно до поставленої мети. На цьому етапі батьки молодших школярів та вчитель обмінюються думками, оцінками.

На етапі аналізу спілкування вчитель зіставляє мету, засоби та результати взаємодії, а також моделює подальше спілкування з батьками.

Професійне педагогічне спілкування потребує від вчителя початкової школи наявності таких умінь:

1) оперативно й правильно орієнтуватися в умовах спілкування, які постійно змінюються;

- 2) правильно планувати й здійснювати систему комунікації;
- 3) швидко й точно обирати адекватні комунікативні засоби, які відповідають ситуації спілкування;
- 4) постійно підтримувати зворотний зв'язок у спілкуванні.

Досягнення контакту як психологічної згоди можливе за умови, коли педагог обирає доцільну рольову позицію, що приймається партнером у конкретній ситуації. Ознаками того, що в процесі спілкування вчитель налагодив контакт із батьками молодшого школяра, є: 1) взаємне особистісне прийняття вчителя і батьків, відкритість у стосунках, відвертість у висловлюваннях; 2) згода у головних змістових положеннях взаємодії, прийняття думок один одного як значущих, розвиток їх у подальшому спілкуванні; 3) наявність емоційного резонансу, зацікавлення подальшою взаємодією.

Оптимальне педагогічне спілкування створює сприятливі умови для взаємодії вчителя початкової школи з батьками учнів, дає змогу змінювати стиль управління соціально-психологічними процесами та максимально використовувати індивідуальні особливості педагога [3].

Висока культура педагогічного спілкування вчителя початкової школи є в цьому разі соціально-психологічним фундаментом творчої педагогічної взаємодії учителя з батьками молодших школярів.

Оволодіння вчителем початкової школи високим рівнем культури педагогічного спілкування з батьками учнів можливе за відповідної підготовки. Основними цілями цього процесу є: 1) збагачення уявлень вчителя про культуру взаємин батьків і дітей та особливості її виховання в сім'ї і початковій школі; 2) розвиток ціннісно-мотиваційної сфери вчителя стосовно педагогічної діяльності з батьками учнів; 3) сприяння набуттю вчителем початкової школи психолого-педагогічних знань щодо роботи з батьками учнів; 4) сформованість відповідних психолого-педагогічних умінь і навичок вчителя початкової школи до педагогічної взаємодії з батьками учнів.

Однією з конкретних психологічних форм підвищення професійної кваліфікації є професійна спрямованість і мотивація.

Змістом професійної спрямованості і мотивації у підготовці вчителя початкової школи до роботи з батьками молодших школярів є:

- 1) готовність вчителя до співпраці з родиною молодшого школяра – навчально-пізнавальні мотиви;
- 2) усвідомлення суспільних потреб і соціальної значущості ролі сім'ї – соціальні мотиви;
- 3) набуття високої професійної кваліфікації у сфері роботи з батьками – професійні мотиви.

Знання вчителя з проблеми підготовки до педагогічної взаємодії з батьками молодших школярів поділяють на такі блоки:

- 1) загальнопедагогічний (знання цілей та завдань сімейного виховання, основ виховання культури міжособистісних взаємин у сім'ї та їх висвітлення у вітчизняній та зарубіжній літературі);
- 2) психолого-педагогічний (знання психофізіологічних особливостей розвитку дитини молодшого

шкільного віку, уявлення про індивідуальні властивості та емоційний розвиток особистості дитини в сім'ї, обізнаність із сучасними технологіями сімейного виховання);

3) соціально педагогічний (знання сучасних соціально-педагогічних проблем сім'ї та дитинства, законодавчої бази щодо соціального захисту та підтримки сімей, прав та обов'язків дітей і батьків);

4) етнопедагогічний (знання української родинної педагогіки та культури міжособистісних взаємин у сім'ї) [6].

Основними функціональними компонентами підготовки вчителя початкової школи до роботи з батьками молодших школярів є *педагогічні вміння*. За логікою навчально-виховного процесу ми виділяємо такі групи вмінь: гностичні, проєктувальні, конструктивні, комунікативні, організаторські.

До гностичних умінь вчителя початкової школи у роботі з батьками відносять: аналіз психолого-педагогічної та методичної літератури, вивчення перспективного педагогічного досвіду, дослідження власної педагогічної діяльності, особливостей педагогічної ситуації, оцінювання виховних можливостей сім'ї.

Проєктувальні вміння вчителя початкової школи – це виконання дій, пов'язаних з плануванням педагогічної діяльності з батьками молодших школярів, проєктуванням педагогічних цілей і завдань, моделюванням засобів, методів, прийомів педагогічної діяльності з батьками, передбаченням можливих наслідків застосування системи педагогічних завдань.

Оволодівши *конструктивними вміннями*, вчитель початкової школи спроможний виконувати дії, пов'язані з композиційною побудовою заняття з батьками учнів або виховного заходу, моделюванням різних варіантів їх проведення (з урахуванням вимог навчальної програми, плану виховної роботи, конкретної ситуації), плануванням та вибором конкретних форм, методів, прийомів щоденної і поточної роботи з батьками.

Комунікативні вміння – це здатність налагоджувати педагогічно доцільні взаємини з усіма учасниками педагогічного процесу, допомагати батькам оволодівати різними способами виховного впливу на своїх дітей, підвищувати рівень культури сімейної взаємодії, запобігати конфліктним ситуаціям у спілкуванні і взаєминах, створювати доброзичливу психологічну атмосферу в сім'ї.

Організаторські вміння потрібні для виконання дій, пов'язаних з організацією навчально-виховного процесу в класній, позакласній та позашкільній діяльності: уроки, інтегровані заняття, сімейні свята, батьківські збори, конференції, клуби вихідного дня для батьків і дітей, бабусь і дідусів тощо.

Засвоєння знань та сформованість усіх груп умінь на достатньо високому рівні забезпечує творче конструювання навчально-виховного процесу педагогічного навчального закладу для підготовки вчителя початкової школи до педагогічної взаємодії з батьками молодших школярів.

На нашу думку, процес підготовки вчителя початкової школи до педагогічної взаємодії з батьками

потребує відповідного методичного забезпечення. Серед системи заходів у вищому навчальному закладі при підготовці майбутніх вчителів початкової школи важливу роль відіграють навчальні курси, що пов'язані з вивченням основ сімейного виховання. Студенти мають вивчати такі теми: «Методика виховної роботи вчителя початкової школи», «Педагогічне спостереження вчителя початкової школи», «Планування навчально-виховної діяльності вчителя початкової школи у роботі з батьками», а також розгляд питань щодо використання педагогічних і психологічних методик вивчення сімей учнів, планування роботи з колективом батьків, окремими сім'ями.

У процесі вивчення студентами навчальних дисциплін теоретичний матеріал має обов'язково підкріплюватися та ілюструватися прикладами з педагогічної практики. На семінарах мають використовуватися активні методи навчання: дискусії, відеофрагменти педагогічних ситуацій, уроків та їх аналіз; анкетування; творчі завдання.

У межах вивчення навчальних дисциплін істотне значення для підготовки студента – майбутнього вчителя початкової школи до роботи з батьками, на нашу думку, мають практичні та семінарські заняття у формі етичного практикуму. На них моделюються педагогічні ситуації, що потребують морального вибору, дискусії, психолого-педагогічні ігри (ділові, рольові, імітаційні), вирішення етичних завдань. Головна педагогічна мета таких практикумів: розвиток культури мислення вчителів у сфері педагогічної етики, набуття вміння приймати моральні рішення, збагачення досвіду практичної взаємодії з батьками молодших школярів, запобігання можливим помилкам у педагогічній діяльності.

Особливе значення для професійного становлення майбутніх вчителів початкової школи має вирішення педагогічних задач та ситуацій. Під педагогічною ситуацією ми розуміємо сукупність умов, у яких учитель визначає мету згідно з нормами педагогічної етики і приймає відповідне моральне рішення.

Педагогічні ситуації є: заплановані і несподівані, в тому числі мало передбачувані, спокійні й конфліктні. У професійній підготовці майбутнього вчителя початкової школи до педагогічної взаємодії з батьками, на нашу думку, більше уваги варто приділяти конфліктним ситуаціям та задачам, оскільки їх вирішення має подвійний ефект: здійснюється позитивний вплив на особистість молодшого школяра і розвиваються, закріплюються вміння та навички моральної поведінки вчителя, трансформуючись у стратегію і тактику його етичної педагогічної дії [7].

Ми пропонуємо застосовувати педагогічні ситуації, що потребують морального вибору, моральної оцінки, емпатії, чуйності. Педагогічні ситуації «морального вибору» сприяють активізації моральної свідомості вчителів початкової школи, формують альтруїстичні емоції і почуття. Ситуації «моральної оцінки» стимулюють майбутнього вчителя початкової школи до прояву гуманних моральних якостей, орієнтують на етичні цінності у взаєминах з батьками молодших школярів. Педагогічні ситуації «співчуття, емпатії, чуйності» дають змогу визначати ступінь

сформованості таких нормативних регуляторів культури міжособистісних взаємин вчителя з батьками, як повага, тактовність, щирість, спрямованість на гуманістичну взаємодію.

Важливою характеристикою професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи до педагогічної взаємодії з батьками молодших школярів була визначена її етична спрямованість. Найбільш повно це завдання може вирішитись під час навчальної діяльності студентів. У процесі проведення семінарських та практичних занять ми пропонуємо використовувати ділові та рольові педагогічні ігри, як форми педагогічних задач та ситуацій.

Ділова педагогічна гра є формою спілкування, взаємодії, взаєморозуміння та відтворення етичного змісту професійної діяльності вчителя початкової школи, засобом моделювання культури міжособистісних взаємин, характерних для педагогічної діяльності дорослих і сімейної життєдіяльності молодшого школяра. У грі вдосконалюються морально-етичні якості вчителя, формуються навички педагогічної взаємодії, ціннісні орієнтації і мотиваційні настановлення особистісної і професійної спрямованості. Участь у діловій грі допоможе вчителям зрозуміти педагогічну ситуацію як одне ціле, проаналізувати її складники та умови функціонування, визначити предмет, мету, засоби розв'язання задачі, передбачати, оцінювати та узагальнювати результати.

Проводячи групові дискусії під час навчальних занять, студентам можна запропонувати картки, які мають такий зміст: підготувати коротке вступне слово про важливість педагогічної взаємодії вчителів та батьків у вихованні особистості молодшого школяра. Підібрати суперечливі педагогічні факти, навести приклад з власного досвіду.

Важливою складовою педагогічної взаємодії вчителя початкової школи з батьками є виховна майстерність батьків молодших школярів, яка майже аналогічна педагогічній майстерності вчителів. Різниця полягає в обсязі спеціальних знань, відсутності педагогічних здібностей та відпрацьованих педагогічних технік. Натомість у батьків розвинена інтуїція і свідоме чи несвідоме знання і розуміння своєї дитини.

Структура виховної майстерності батьків містить такі компоненти: спрямованість, спеціальні знання, педагогічні здібності, педагогічна техніка. Спрямованість, як вважають В.Семиченко і В.Заслуженюк, – це внутрішня спонука діяти певним чином, те, що диктує поведінку людини. Залежно від того, які мотиви переважають, автори розрізняють кілька типів неоптимальної спрямованості батьків у вихованні дітей (спрямованість на себе; спрямованість на ідею, принцип, абстракцію; спрямованість на реакцію середовища; спрямованість на доведення раніше зробленого висновку; спрямованість на швидке розв'язання ситуації, на вихід за її межі; спрямованість на поточний момент) і оптимальної, найефективнішої спрямованості на створення перспективи розвитку дитини. Такий тип спрямованості, розсуваючи межі конкретної взаємодії, залучає додаткові резерви виховання, використовує найкраще в дитині.

Вчитель початкової школи має залучати батьків до спільної виховної діяльності, пропонуючи комплекс різноманітних форм, методів і прийомів навчання. Наприклад, ознайомлення батьків із спеціальними педагогічними і психологічними знаннями, зокрема із сутністю педагогічного такту та культури поведінки, батьківського етикету, формами їх прояву тощо. На наш погляд, можна також розглядати культуру контролю та оцінки поведінки дитини в проблемній ситуації, конструктивного розв'язання міжособистісних конфліктів.

Майбутніх учителів початкової школи варто ознайомлювати з методиками визначення педагогічних здібностей батьків (прихильність до людей, доброзичливість, товариськість, чутливість, емпатійність, позитивне мислення), перцептивних здібностей (проницливість, спостережливість, уважність до дитини)

та прогностичних здібностей (передбачення можливих наслідків взаємин у конфліктній ситуації).

На семінарських заняттях варто приділяти увагу таким питанням як : педагогічна культура батьків, педагогічний вплив та його види, батьківський авторитет, стилі сімейної взаємодії, права та обов'язки батьків і дітей.

Висновки. Підготовка вчителів початкової школи до педагогічної взаємодії з батьками є базовою складовою професійного навчання і підвищення їхньої кваліфікації, передбачає створення комплексу психолого-педагогічних умов підвищення компетентності у науково-методичній та організаційно змістовій сферах професійної освіти, ґрунтується на системі професійної підготовки з урахуванням актуальних проблем сім'ї, дитинства, змісту початкової освіти.

Список використаних джерел

1. Кузьмина Н. В. Методы исследования педагогической деятельности / Н. В. Кузьмина. – Гомель : Изд-во Гомельского гос. ун-та, 1996. – 58 с.
2. Мудрик А. В. Общение как фактор воспитания школьников / А. В. Мудрик. – М. : Педагогика, 1984. – 112 с.
3. Матвієнко О. В. Комунікативна культура вчителя як засіб формування особистісних значень дитини / О. В. Матвієнко // Вісник Глухівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. – Глухів : ГДПУ, 2005. – С. 121–124.
4. Матвієнко О. В. Практикум з курсу «Теорія виховання» : навч. посіб. / О. А. Матвієнко. – К. : Стило, 2001. – 256 с.
5. Матвієнко О. В. Професійне педагогічне спілкування як особлива форма взаємодії викладача і студента у навчально-виховному процесі / О. В. Матвієнко // Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки. – Вип. 88. – Черкаси. – 2006. – С. 95–101.
6. Матвієнко О. В. Тенденції модернізації соціокультурної підготовки майбутніх учителів початкової школи / О. В. Матвієнко, Н. А. Дідур // Innovative processes in education: Collective monograph. – AMEET Sp. z o.o., Lodz, Poland, 2017. – 256 p. – P. 103–116.
7. Матвієнко О. В. Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх педагогів до виховної діяльності / О. В. Матвієнко. – Івано-Франк.: НАІР, 2015. – 276 с.
8. Матвієнко О. В. Виховання школярів: педагогічні задачі та завдання / О. В. Матвієнко. – К. : Фоліант, 2005. – 200 с.
9. Петько Л. В. Вивчення гендерних ролей та взаємовідносин у сім'ї зі студентами ВНЗ на практичних заняттях з іноземної мови / Л. В. Петько // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія: 11. Соціальна робота.
10. Соціальна педагогіка: зб. наук. праць [за ред. А. Й. Капської]. – Вип. 14 (частина II). – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. – 2012. – С. 112–123.
11. Петько Л. В. Виховний потенціал методу ситуаційного аналізу («Case study» method) у формуванні професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету / Л. В. Петько // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія: 17. Теорія і практика навчання та виховання : зб. наук. пр. ; за ред. академіка В. І. Бондаря. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – Вип. 27. – С. 133–140.
12. Петько Л. В. Філософсько-лінгвістичні ідеї розуміння міжлюдської комунікації у соціальному середовищі / Л. В. Петько // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна» : зб. наук. праць / укл. І. В. Ковальчук, Л. М. Коцюк, С. М. Новоселецька. – Острого: Вид-во Національного ун-ту «Острозька академія», 2015. – Вип. 53. – С. 309–312.
13. Тернопільська В. І. Взаємини у системі «педагог-вихованець-батьки» як важлива умова соціально-комунікативного розвитку молодших школярів / В. І. Тернопільська // Науковий часопис Національного пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія: 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: зб. наук. пр. – Вип.7 (17). – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2007. – С. 228–231.
14. Тернопільська В. І. Культура особистості школяра: постановка проблеми // В. І. Тернопільська // Вісник Житомирського державного університету ім. Івана Франка. – 2005 (24). – С. 130–133.
15. Pet'ko Lyudmila. The «Case Study» Method as Means of Formation of a Professionally Oriented Foreign Language Teaching Environment in University Conditions / Lyudmila Pet'ko // Intellectual Archive. – 2015. – Volume 4. – Num. 4 (July). Series «Education & Pedagogy». – Toronto : ShinyWordCorp. – P. 48–65.

Е. В. Матвієнко,

НПУ ім. М. П. Драгоманова, г. Київ, Україна

ОСОБЕННОСТИ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ К ПЕДАГОГИЧЕСКОМУ ВЗАИМОДЕЙСТВИЮ С РОДИТЕЛЯМИ

Освещены понятия, которые широко используются в психологопедагогической литературе, а именно: взаимосвязь, взаимоотношения, влияние, педагогическое общение. Процесс подготовки учителя начальной школы к педагогическому взаимодействию с родителями младших школьников рассматривается как подсистема целостной систе-

мы профессиональной подготовки учителя начальной школы. Особое значения для профессионального становления будущих учителей начальной школы имеет развязывание педагогических задач и ситуаций.

Ключевые слова: педагогическое взаимодействие; учебно-воспитательная среда; профессиональная подготовка; case-study метод.

O. Matviienko,

National Pedagogical Dragomanov University, Kyiv, Ukraine

FEATURES IN TRAINING FUTURE TEACHERS FOR BUILDING PARENT-TEACHER RELATIONSHIPS

Positive parent-school communications benefit parents. The manner in which schools communicate and interact with parents affects the extent and quality of parents' home involvement with their children's learning. The author analyses problems of building Parent-Teacher relationships in the conditions of primary school. The training future primary school teachers for pedagogical interaction with parents of primary school people is considered as an integrated system of vocational training of primary school teachers. Particular importance for the professional development of future primary school teachers is the solution of pedagogical tasks and situations. Pedagogy of partnership is looked at how teaching and learning happens in relationships. Described some aspects of pedagogy partnership in the upbringing process of setting new Ukrainian school. Analyzed the today's problems of humanization of professional teacher training in the context of transformations in modern societies. Pointed out that new pedagogical perspectives present the personality in interaction with social environment.

Key words: pedagogical interaction; future teachers of primary school; pedagogical tasks; case-study метод.

Рецензенти: *Мещанинов О. П.*, д-р пед. наук, професор;
Костева Т. Б., канд. пед. наук, доцент кафедри.

© Матвієнко О. В., 2017

Дата надходження статті до редколегії 16.11.17